

สภาพปัญหาของความผิดฐานลักพาตัวในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมและกระบวนการ

โดยทั่วไปในการกระทำความผิดฐานลักพาตัว ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มีความประสงค์เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่เท่านั้น ลักษณะการกระทำความผิดไม่ซับซ้อนและมีผู้ร่วมกระทำความผิดจำนวนไม่มากนัก แต่ในช่วงเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา การกระทำความผิดฐานลักพาตัวได้กลายเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ นอกจากจะมีการลักพาตัวไปเพื่อเรียกค่าไถ่แล้ว ยังมีการลักพาตัวเด็กไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ต่าง ๆ จากเด็กไม่ว่าจะเป็นการให้แรงงาน การค้าประเวณี หรือการนำเด็กไปเป็นเครื่องมือในการขอทาน ซึ่งบางครั้งมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กจนกลายเป็นคนพิการ ยิ่งไปกว่านั้น การลักพาตัวเด็กมีแนวโน้มจะมีการดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) คือ มีการรวมตัวกันเป็นหมู่เป็นพวกของเหล่าอาชญากรเพื่อกระทำการลักพาตัวเด็ก โดยมีการร่วมมือกันในการกระทำความผิดเป็นขบวนการ มีแบบแผนในการดำเนินงานและแบ่งงานกันทำอย่างเป็นสัดส่วน มีเครือข่ายโยงใยทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งยังสามารถก่ออาชญากรรมได้หลายรูปแบบ ดังนั้น การลักพาตัวเด็กในปัจจุบันนี้ จึงมีความรุนแรงและความซับซ้อนมากกว่าการลักพาตัวในอดีตที่ผ่านมา

นอกจากนี้ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาเรื่องตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุน อาจใช้บังคับกับหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดไม่ได้เต็มที่ แต่จะเห็นได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการคงอยู่หรือการล้มเลิกขององค์กร จึงเป็นผลให้รัฐไม่สามารถปราบปรามองค์กรลักพาตัวให้หมดสิ้นไปได้ ดังนั้น การปราบปรามองค์กรลักพาตัว ก็คือการดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัวเด็กนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะศึกษาถึงลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ความหมายและรูปแบบ ความแตกต่างจากอาชญากรรมปกติ ตลอดจนกระบวนการลักพาตัวและการลักพาตัวในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาลักพาตัวในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมต่อไป

2.1 ลักษณะขององค์การอาชญากรรม

แต่ดั้งเดิม นักอาชญาวิทยาได้มีการโต้แย้งกันเกี่ยวกับความหมายของคำว่า อาชญากรรม ว่ามีความหมายหรือคำนิยามเป็นเช่นไร นักอาชญาวิทยาบางคนได้ให้ความหมายของอาชญากรรมในแง่ของสังคมวิทยา บางคนให้ความหมายในแง่ของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม นักอาชญาวิทยาในปัจจุบันต่างยอมรับว่าอาชญากรรมอาจพิจารณาได้สองนัย¹ คือ พิจารณาทางด้านกฎหมายและด้านสังคม*

สำหรับความหมายของอาชญากรรมในด้านกฎหมาย โดยทั่วไปสรุปได้ว่าต้องเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย การกระทำหรือการละเว้นไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าจะนำประณาม นำลงโทษหรือผิดศีลธรรมมาน้อยเพียงใด หรือเลวทรามต่ำช้ามากแค่ไหน ก็ไม่อาจถือว่าเป็นอาชญากรรมถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้² ซึ่งผู้บัญญัติกฎหมายก็คือองค์กรหรือบุคคลในสังคมนั่นเอง ส่วนกฎหมายที่ถูกละเมิดนี้อาจเป็นกฎหมายอาญาหรือกฎหมายมหาชนก็ได้ แต่ในที่สุดผู้กระทำหรือผู้ละเว้นไม่กระทำนั้น ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กล่าวคือ

¹ชาย เสวิกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513), หน้า 15-16 อธิบายว่า

*อาชญากรรมทางด้านกฎหมาย (Legal Approach) เป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดกับกฎหมายที่วางไว้ และผู้กระทำนั้นจะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ส่วนอาชญากรรมในด้านสังคม (Sociological Approach) คำนี้ถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคมเป็นหลัก และพิจารณาว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับปรุงหรือปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎหมายซึ่งเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งของสังคม

²Sutherland, Edwin H. and Dr. Cressey. Principle of Criminology. 7th ed (Philadelphia: J. B. Lippincott Co., 1966), p. 4.

³Quinney, Richard. The Social Reality of Crime. (Boston: Little Brown Co., 1966), pp. 15-16.

ถูกลงโทษโดยวิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาทางศาลนั่นเอง⁴ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการบ่งชี้ว่าการกระทำหรือการละเว้นไม่กระทำการใด ๆ ที่จะถือว่าเป็นอาชญากรรมหรือไม่เป็นอาชญากรรมตามความหมายนี้

ส่วนความหมายของอาชญากรรมในด้านสังคม สรุปได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่งซึ่งเบี่ยงเบนไปจากแนวประเพณีของสังคมส่วนรวม⁵ แนวประเพณีดังกล่าวนี้ถือเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งคนส่วนใหญ่จะประพฤติอยู่ในกฎเกณฑ์ไม่เบี่ยงออกไปจากที่สังคมกำหนดไว้ ดังนั้น หากมีผู้ใดประพฤติเบี่ยงออกไปสังคมก็จะมองเห็น และแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกไปอาชญากรรมในด้านสังคมจึงคำนึงถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลในสังคมและศึกษาถึงสาเหตุของการฝ่าฝืนหรือขัดแย้งนั้น

ถึงแม้ว่านักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่ จะยอมรับว่าอาจพิจารณาความหมายของคำว่าอาชญากรรมได้ทั้งในด้านกฎหมายและด้านสังคมก็ตาม แต่การพิจารณาเพียงด้านใดด้านหนึ่งยังไม่เพียงพอที่จะตัดสินว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นอาชญากรรมหรือไม่ กล่าวคือ การพิจารณาโดยยึดหลักเกณฑ์ทางด้านกฎหมายจะคำนึงแต่เพียงว่าการกระทำนั้นเป็นการละเมิดต่อกฎหมายหรือไม่เท่านั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ก็ไม่ถือว่าการกระทำนั้นเป็นอาชญากรรม แต่กฎหมายอาจเปลี่ยนแปลงไปตาม เวลา สถานที่และสภาพแวดล้อม⁶ ตลอดจนลักษณะของสังคมนั้นเองที่เป็นตัวกำหนดว่าการกระทำใดผิดต่อกฎหมาย ดังนั้น ความหมายของคำว่าอาชญากรรมในด้านกฎหมายจึงไม่ชัดเจนแน่นอนตลอดไป อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นตามสถานการณ์และความเหมาะสม ส่วนการพิจารณาโดยยึดหลักเกณฑ์ทางด้าน

⁴ Marshall, William L. and Clark, William L. The Legal Definition of Crime and Criminals in the Sociology of Crime and Delinquency . ed. by Marvin E. Wolf-gang, Leonoral Savitz and Normal Johnston. 2nd ed. (New York: John Wiley & Sons Inc., 1970) p. 15.

⁵ Vetter, J. Harold and Ira J. Silverman. Criminology and Crime . (New York: Harper & Row, Publishers, 1986) pp. 6-8.

⁶ Ibid., p. 6-8.

สังคม จะพิจารณาเพียงว่าการกระทำนั้นเบี่ยงเบนไปจากแนวประเพณีของสังคมส่วนรวมหรือไม่ ถ้าเบี่ยงเบนออกไปการกระทำนั้นก็ถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่การพิจารณาเพียงเท่านี้ทำให้เกิดข้อโต้แย้งได้ว่าสังคมใช้หลักเกณฑ์ใดในการจำแนกว่าการกระทำใดที่เบี่ยงเบนไปจากสังคม จึงมีความไม่แน่นอนเช่นเดียวกับการพิจารณาโดยยึดหลักเกณฑ์ด้านกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว

แต่อย่างไรก็ดี อาจสรุปความหมายของอาชญากรรมโดยทั่วไปได้ว่า อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐโดยผู้กระทำมีเจตนาชั่วร้าย และจากการฝ่าฝืนดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำต้องได้รับโทษ

สาเหตุพื้นฐานที่ก่อให้เกิดองค์กรอาชญากรรมขึ้นมา สืบเนื่องมาจากการที่รัฐเข้ามา ดำเนินการควบคุมการค้าขายในสินค้าอุปโภคบริโภคบางอย่าง จึงเกิดการลักลอบขายสินค้า เหล่านี้ประกอบกับมีการให้สินบนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ความสะดวกในการลักลอบจน กลายเป็นองค์กรใหญ่ที่มีอิทธิพลในที่สุด⁷ เมื่อได้กำไรจำนวนมากก็เกิดปัญหาในการนำเงินออก ใช้เพราะเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้ายาเสพติด การ กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา เป็นต้น จึงต้องนำเงินเหล่านี้ไปลงทุนในกิจการที่ชอบ ด้วยกฎหมายอีกทอดหนึ่งก่อนที่จะนำเงินนั้นออกใช้ได้ หลังจากสามารถควบคุมกิจการที่ถูก กฎหมายได้แล้วก็เริ่มแสวงหาผลกำไรจากกิจการที่ผิดกฎหมายต่อไป จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าแทรกแซงหน่วยงานราชการด้วยการติดสินบนเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในกิจการของตน

ในปัจจุบันนี้อาชญากรรมที่เกิดจากการร่วมกันในรูปแบบเป็นองค์กร (Organized Crime) นับวันแต่จะเป็นปัญหาที่ยุ่งยากแก่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การกำหนด รูปแบบและขอบเขตของอาชญากรรมในลักษณะดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่รัฐต้องคำนึงถึง ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรม มีการจัดระบบขององค์กร มีชาย งานที่ซับซ้อน มีการแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการประสานงานกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้ยากต่อการปราบปราม

⁷ไวทยา สามิบัติ, “การนำหลักสมคบกันกระทำคามผิดมาใช้เพื่อป้องกันปราบปราม ยาเสพติดในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 9.

เมื่อการลักพาตัวเด็กมีแนวโน้มว่ามีรูปแบบการดำเนินการเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) จึงขอกล่าวถึงความหมายและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศ สหรัฐอเมริกาพอสังเขป แม้ว่าในขณะนี้ยังไม่อาจจะให้ความหมายของอาชญากรรมในลักษณะดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมก็ตาม มลรัฐต่าง ๆ ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ ดังนี้

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
ให้ความหมายของ Organized Crime⁸ ว่าเป็น การร่วมกระทำความผิดระหว่างบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายประการในการกระทำความผิดดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอและบริการสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น การให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การค้ายาเสพติดและอื่น ๆ
2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Predatory Crime) เช่น การลักทรัพย์ และอื่น ๆ

ส่วนรูปแบบต่าง ๆ ของการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งอยู่ในความหมายขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) อาจแบ่งได้ 5 ประเภทดังนี้

1. Racketeering หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งร่วมกันกระทำความผิดในบรรดาความผิดอาญาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรร่วมกัน
2. Vice Operations หมายถึง บุคคลที่ร่วมกันประกอบธุรกิจในการจัดเสนอสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา การพนันและอื่น ๆ
3. Thelf or Fence Rings หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกันลักทรัพย์โดยกระทำอยู่เป็นประจำ เช่น การฉ้อโกง ร่วมออกอุบายหลอกลวงให้จัดส่งเอกสาร ความผิดฐานจัดงะ ดัดช่องย่องเบาเข้าไปในเคหสถานโดยมีเจตนาที่จะประกอบอาชญากรรม จักรยานยนต์และรถจักรยานยนต์ การร่วมดำเนินการประกอบธุรกิจซื้อขายสินค้าที่ถูกลักมาเพื่อนำออกจำหน่ายหาผลกำไร
4. Gangs หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันหรืออยู่ในวงการเดียวกัน

⁸ Howard Abadinsky, Organized Crime . (Boston , Allyn and Bacon , 1981) , p.1.

ร่วมสมคบกันเพื่อกระทำการอันผิดกฎหมาย เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและอิทธิพลของกลุ่ม เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มมรดกจักรยานยนต์ผิดกฎหมาย กลุ่มนักโทษ เป็นต้น

5. Terrorists หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นที่หวาดกลัว เช่น การลอบฆ่านักการเมืองที่มีชื่อเสียง การลักพาบุคคลสำคัญเพื่อที่จะลดความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อรัฐ ไม่ว่าจะมิว่าวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือเป็นการแก้แค้นทดแทนก็ตาม

มลรัฐจอร์เจีย

The Georgai Organized Crime Prevention Council ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมว่า⁹ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในการสมคบกันกระทำความผิดโดยเป็นการกระทำต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำรงชีวิตหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการละเมิดกฎหมายของรัฐ อันเกี่ยวกับการค้าประเวณี การพนัน การจำหน่ายยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ การเรียกเอาทรัพย์โดยมิชอบ การวางเพลิงเผาทรัพย์ การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย การปลอมแปลงเอกสาร การให้สินบนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย

มลรัฐวิสคอนซิน

The Wisconsin Department of Justice ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมในความหมายเดียวกับที่ Task Force on Organized Crime for the President's Commission on Law Enforcement and the Administration of Justice ได้ทำรายงานไว้ในปี ค. ศ. 1969 คือ¹⁰ หมายถึงการกระทำของผู้ร่วมเป็นตัวการ ผู้เข้าร่วมเป็นสมาคมหรือกลุ่ม โดยร่วมมือเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราหรือผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจหรือผลกำไรต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยวิธีการที่ผิดกฎหมายทั้งหมดหรือเฉพาะวิธีการบางส่วนที่ผิดกฎหมาย โดยปกปิดการกระทำในรูปแบบของการให้สินบนและการฉ้อโกง

⁹ Ibid., p.2.

¹⁰ Ibid., p.4-5.

Lindesmith¹¹ ให้ข้อสังเกตว่า องค์การอาชญากรรมเป็นการร่วมกระทำความผิดระหว่างบุคคลหลายคนหรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ โดยปกติจะเป็นอาชญากรอาชีพ การดำเนินการอาจหละหลวมไม่เป็นทางการ หรืออาจจะดำเนินการโดยมีความแน่นอน มีรูปแบบเป็นระบบกำหนดหน้าที่และผลประโยชน์ร่วมกันไว้โดยชัดแจ้งก็ได้

International Association of Chiefs of Police (IACP) Organized Crime Committee ได้เพิ่มเติมความหมายขององค์การอาชญากรรม (Organized Crime) ว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะสำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้¹²

1. รูปแบบของการดำเนินการ องค์การอาชญากรรมจะดำเนินงานอย่างมีแบบแผนและมีกฎเกณฑ์ เพื่อป้องกันผู้เป็นหัวหน้าจากการมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดในทางอาญาและจะเป็นการรับรองความถาวรของการดำเนินการในกรณีที่มีการจับกุม การตาย หรือการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าในการดำเนินการ
2. ผลกำไรที่ต่อเนื่อง แม้ว่าการร่วมกันกระทำความผิดในทางอาญา จะเป็นการกระทำความผิดอาญาต่อบุคคลใดโดยชัดแจ้ง เช่น การลักพาไปเพื่อเรียกค่าไถ่ การปล้นธนาคาร แหล่งที่มาของรายได้จะมาจากการจัดเสนอและการบริการสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การพนัน การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา การค้าประเวณี หรือกิจกรรมอื่น ๆ อันทำให้คัดค้านศีลธรรมเป็นมนุษย์เสื่อมลง ความผิดเหล่านี้เรียกว่า “ ความผิดที่ปราศจากผู้เสียหาย ” (Victimless Crime) ซึ่งมักทำให้เกิดผลกำไรสูงและมีความเสี่ยงน้อย
3. การผูกขาดในการจัดเสนอและการจำหน่ายสินค้าแก่ตลาดหรือการให้บริการ
4. ความคุ้มกัน ความเฉื่อยชาและการละเลยต่อหน้าที่เป็นพื้นฐานสำคัญของความคุ้มกันที่มีต่อองค์การอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่หรือการข่มขู่ผู้เป็นเหยื่อหรือพยานบุคคล ดังนั้น การทุจริตของตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา สมาชิกวุฒิสภาหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ทำให้เกิดความคุ้มกันแก่การร่วมกระทำความผิดในทางอาญาดังกล่าว

¹¹ Ibid., p.6

¹² Ibid., p.17-18.

การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมได้เกิดและพัฒนาขึ้นมาในยุคของสังคมนิยม¹³ ซึ่งมีลักษณะของการกระทำความผิดที่พิเศษยิ่งขึ้นไปอีก นั่นคือ มีการนำเอาหลักการทางการบริหารมาใช้ในการจัดตั้งองค์กร และนำหลักการปฏิบัติงานลับมาใช้เพื่อปกปิดพยานหลักฐานและที่สำคัญที่สุด คือ มีการศึกษาถึงช่องว่างของกฎหมายเพื่ออาศัยช่องว่างดังกล่าวในการวางแผนและก่ออาชญากรรม ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่ได้มีไว้เพื่อรองรับการกระทำความผิดที่ทันสมัยและสลับซับซ้อน เช่น การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม จึงทำให้ไม่สามารถนำเอาตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นตัวการใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดในบางลักษณะมาลงโทษได้

เหตุที่กิจการที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรมเจริญก้าวหน้าขึ้นมาได้ เป็นผลเนื่องจากสภาวะดังต่อไปนี้¹⁴

1. ความประสงค์หรือความต้องการสินค้าที่มีบริการเป็นพิเศษ หรือการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน ความประสงค์และความต้องการเหล่านี้ทำให้เกิดผู้ใช้บริการขึ้นได้ องค์กรอาชญากรรมมีการดำเนินการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนบางกลุ่มได้ จึงทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถคงอยู่ได้

2. ความล้มเหลวของสังคมในการบัญญัติวิธีทางกฎหมายเกี่ยวกับความประสงค์หรือความต้องการให้เป็นที่พึงพอใจ

3. กลุ่มผู้กระทำความผิดมีความปรารถนาและความพร้อม ที่จะตอบสนองในการจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการและปฏิบัติงานตามที่ลูกค้าต้องการ

กล่าวโดยสรุป องค์กรอาชญากรรม หมายถึง อาชญากรรมที่ดำเนินการโดยอาชญากรซึ่งได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายงานบังคับบัญชาในรูปขององค์กร โดยมีการวางแผนการดำเนินงานในการประกอบกิจการที่ชอบด้วยกฎหมายและผิดกฎหมาย ดยอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งเป็นไปในลักษณะเป็นการต่อเนื่อง หลีกเลี่ยงการแข่งขันและความขัดแย้งอันอาจเกิดขึ้นจากภาวะการผูกขาด ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงและก่อให้เกิด

¹³ไวทยา สามิบัติ, “ การนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย , ” หน้า 9.

¹⁴Haskell R. Martin and Yablonsky Lewis, Criminology: Crime and Criminality p.361.

เกิดความมั่นคงขององค์กร โดยใช้วิธีตัดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ

องค์กรอาชญากรรมเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง แต่มีลักษณะที่แตกต่างจากอาชญากรรมปกติ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ 2 แห่ง คือ¹⁵

1. ในแง่ของผู้กระทำความผิด

ในการประกอบอาชญากรรมธรรมดา ผู้กระทำความผิดอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ แต่จะเป็นการรวมกลุ่มกันหลวม ๆ เป็นลักษณะของการร่วมกันกระทำความผิด ไม่มีการจัดตั้งควบคุมหรือตรวจสอบกันอย่างเข้มงวด แต่จะมีการตกลงแบ่งหน้าที่กันทำและผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ลงมือกระทำความผิดเอง อาจลงมือตั้งแต่คิด วางแผน ลงมือกระทำความผิดหรือใช้บุคคลอื่นเป็นผู้กระทำความผิดแทน หรืออาจกระทำโดยผ่านบุคคลอื่นในลักษณะ Innocent Agent แต่ก็จะไม่ซับซ้อนมากนัก

ส่วนการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำจะมีหลายคน แต่ละคนจะมีการจัดตั้งแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นความลับ มีระบบการควบคุมอย่างเคร่งครัดซึ่งทุกคนจะต้องปฏิบัติตามในการกระทำความผิด หัวหน้าองค์กรหรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดอาจเข้าร่วมในการคิดวางแผนหรือมอบหมายให้ลูกน้องเป็นผู้วางแผนก็ได้ โดยหัวหน้าองค์กรจะคอยควบคุมเท่านั้น ไม่เข้าไปลงมือหรือเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการกระทำความผิดโดยตรง ผู้กระทำความผิดจริง ๆ ก็จะเป็นพวกลูกน้องในระดับต่ำ ๆ

2. ในแง่ของพฤติกรรมในการกระทำความผิด

ในการประกอบอาชญากรรมธรรมดา กระบวนการหรือวิธีการกระทำความผิดมักจะไม่ซับซ้อน กล่าวคือ ในขั้นคิดวางแผนหรือเตรียมการ ทุกคนก็จะร่วมกันทำแต่ในขั้นปฏิบัติหรือลงมือกระทำความผิดส่วนใหญ่ก็จะร่วมลงมือกระทำความผิดด้วยกัน แต่อาจจะมีการแบ่งงานกันทำบ้างและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือกันได้ ระบบการสื่อสารก็เป็นไปตามปกติไม่ปกปิดเป็นความลับ ส่วนการปกปิดหรืออำพรางการกระทำความผิดจะทำได้ไม่ค่อยแนบเนียน

¹⁵ ภิญญา ทองชัย , “ การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมและปัญหาการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ.” สหราชอาณาจักร 12(พฤษภาคม 2534) : 23-26.

ตลอดจนเทคนิควิธีการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบธรรมดาทั่วไป¹⁶

ส่วนการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม กระบวนการหรือวิธีการ กระทำความผิดจะเป็นไปอย่างสลับซับซ้อน กล่าวคือ

ก. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดกฎหมายโดยเฉพาะ และในองค์กรก็จะมีการจัดระบบในการป้องกัน การจับกุม การดำเนินคดีอย่างรัดกุมโดย

- 1) มีการจัดลำดับขั้นของบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นขั้น ๆ แต่ละระดับก็จะรู้จักหรือเคยเห็นเฉพาะบุคคลที่ตนติดต่อหรือเกี่ยวข้องด้วยเท่านั้น
- 2) การสั่งการหรือการสื่อสารจะกระทำเป็นความลับเพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกผู้
- 3) ในองค์กรมีระบบการควบคุมและรักษาความลับกันอย่างเคร่งครัด ผู้ใดทำงานผิดพลาดจะถูกลงโทษอย่างรุนแรงอาจถึงชีวิตได้

4) เมื่อถูกจับกุม หรือดำเนินคดี หากรับสารภาพและปกปิดไม่ขัดทอดคนอื่น ๆ ก็จะได้รับช่วยเหลือและดูแลครอบครัวอย่างดี แต่ถ้าให้การขัดทอดหรือให้การเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ ทั้งตัวผู้กระทำความผิดเองและครอบครัวจะเดือดร้อนอาจถึงชีวิตได้

ข. มีระบบตัดความสัมพันธ์และพยานหลักฐานที่จะพาดพิงมาถึงหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดที่รัดกุม คือ¹⁷

1) จากที่กล่าวข้างต้นโดยลักษณะการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม จะเป็นผลให้ตัดความสัมพันธ์และพยานหลักฐานที่จะพาดพิงมาถึงหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดอยู่ด้วยในตัว

2) หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด จะไม่เข้ามาร่วมในการกระทำความผิดหรือเข้ามาเกี่ยวข้องหรืออยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์ในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะป็นขั้นตอนใด

3) การกระทำความผิดจะมีการวางแผน การเตรียมการและดำเนินงานโดยมีอาชีพ จะไม่ทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนถึงตัวหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24-25

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 25-26.

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมแล้วจะพบว่า มีการกระทำความผิดที่ต่อเนื่องไม่ได้กระทำความผิดเป็นครั้งคราว ปกติจะเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาชีพ มีการดำเนินการไม่หละหลวมมีรูปแบบโดยเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่โดยชัดเจน เช่น มีหน้าที่ในการติดต่อกับลูกค้า หรือมีหน้าที่ในการหาตัวเหยื่อ เป็นต้น ซึ่งเมื่อผู้กระทำความผิดแต่ละคนรู้หน้าที่ว่าตนต้องทำอะไร แล้วก็ดำเนินการตามหน้าที่นั้นเลย ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด ก็จะเป็นแค่คนวางแผนหรือประสานงานโดยไม่ต้องลงมือกระทำความผิดเองหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่กระทำความผิดด้วย เช่น กำหนดตัวบุคคล เวลา หรือสถานที่ในการกระทำความผิด เป็นต้น ซึ่งในการตกลงแผนการปกติก็จะกระทำโดยรวดเร็วและเป็นความลับร่วมกันเฉพาะบรรดาผู้ร่วมกระทำความผิด ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดมักจะมีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้า และจะไม่สร้างพยานหลักฐานว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ในการใช้มาตรการกฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด อาจประสบกับปัญหาและอุปสรรคได้ ดังจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 3

2.2 กระบวนการลักพาตัว

ปัญหาการลักพาตัวเด็กได้เกิดขึ้นมานานเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โดยที่แก๊งลักเด็กจะมีการร่วมมือกันเป็นขบวนการ และในปัจจุบันมีแนวโน้มเป็นการดำเนินงานในลักษณะองค์กรอาชญากรรม มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนทั้งคนไทยและต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมาเลเซีย โดยแบ่งหน้าที่กันกระทำตามที่ตกลงกันได้ แต่ละแก๊งมีผู้ร่วมกระทำความผิดประมาณ 8 - 10 คน ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในประเทศมาเลเซีย ลูกค้า เอเยนต์ คนลักพาตัว คนดูแลเด็กในระหว่างที่รอเดินทาง คนนำตัวเด็กเดินทาง และอื่น ๆ ส่วนใหญ่สมาชิกในแก๊งลักเด็กจะมีกิจการค้าขายเล็กน้อยในแถบพื้นที่ชายแดน และมักจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มธุรกิจค้าประเวณี ส่วนผู้ที่รับซื้อเด็กในมาเลเซียเป็นครอบครัวคนจีน มีฐานะปานกลาง¹⁸

¹⁸ สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์ : เอกสารเรื่องแก๊งลักเด็กข้ามชาติมาเลเซีย (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก) หน้า 1.

จากข้อมูลปัจจุบันพบว่า¹⁹ เด็กที่ถูกลักพาตัวส่วนมากจะเป็นเด็กผิวขาว หน้าตาดี ไม่จำกัดเพศ อายุระหว่างแรกเกิดจนถึง 7 ปี แต่ถ้าเป็นเด็กที่ถูกลักพาตัวอายุระหว่าง 10 - 12 ปี จะเป็นเพศหญิงเกือบทั้งหมด เด็กที่ถูกลักพาตัวนี้ถูกลักมาจากทั้งพื้นที่ในเขตชายแดนและในเขตพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ กระจายไปทั่วทั้งประเทศรวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย ส่วนมากเป็นเด็กที่ครอบครัวมีฐานะยากจน บิดามารดา ผู้ปกครอง ดูแลเด็กได้ไม่ทั่วถึง เพราะต้องประกอบอาชีพทำมาหากิน แต่บางครั้งก็มีที่ลักพาเด็กมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี เพราะผู้กระทำความผิดมีวิธีการที่แยบยลจนผู้ปกครองเหล่านั้นต้องสูญเสียบุตรหลานของตนไป

นอกจากนี้ จากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาดีลักพาตัวเด็กรายหนึ่ง ทำให้ทราบว่า อัตราการว่าจ้างหรือการรับซื้อเด็กที่ถูกลักพาตัวนี้ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับรูปร่างหน้าตาของเด็กและความพึงพอใจของลูกค้า ส่วนราคาที่ว่าจ้างหรือลูกค้ารับซื้อเด็ก จะตกประมาณ 60,000-80,000 บาทต่อเด็กหนึ่งคน ส่วนเอเยนต์ที่เป็นคนกลางติดต่อชาวมาเลเซีย จะได้รับประมาณ 1,500 บาทต่อคน สำหรับคนที่ลงมือลักพาตัวเด็กจะได้รับเงินคนละ 5,000 บาท แต่จะถูกหักเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าพาหนะในการเดินทางซึ่งหัวหน้าองค์กรได้สำรองจ่ายไปล่วงหน้า ดังนั้น รายได้ของคนลักพาตัวจึงขึ้นอยู่กับระยะทางและช่วงเวลาที่ใช้ด้วย ส่วนรายได้ของผู้ดูแลเด็กชั่วคราวหลังการลักพาตัว เมื่อนำตัวเด็กมาที่บ้านพักจะได้ค่าจ้างเลี้ยงดูเด็กวันละ 50 บาทต่อเด็กหนึ่งคน หัวหน้าองค์กรหรือผู้วางแผนการจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 30,000-40,000 บาทต่อเด็กหนึ่งคน

สำหรับกระบวนการลักพาตัว จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

2.2.1 การจ้างให้ลักพาตัวเด็ก

กระบวนการลักพาตัวอาจเริ่มขึ้นเมื่อผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าชาวมาเลเซีย มีคำสั่งผ่านนายหน้าหรือเอเยนต์ในประเทศมาเลเซียหรือในประเทศไทย กำหนดลักษณะรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ อายุ ตลอดจนเพศและจำนวนเด็กที่ตนต้องการ หลังจากนั้นนายหน้าหรือเอเยนต์ดังกล่าวก็จะติดต่อบริษัทลักพาตัวเด็กในประเทศไทยเพื่อให้ดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ว่าจ้างโดยติดตามสืบหาเด็กที่มีลักษณะตรงตามใบสั่งต่อไป²⁰ ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่าผู้ว่าจ้าง

¹⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 2.

²⁰ เรื่องเดียวกัน , หน้า 2.

หรือลูกค้าอยู่ในฐานะผู้ก่อหรือใช้ให้กระทำความผิดนั่นเอง

อย่างไรก็ดี บางครั้งการว่าจ้างให้ลักพาตัวเด็กอาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้ โดยที่ผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าอาจเป็นคนสุดท้ายในการร่วมกระทำความผิด กล่าวคือ กระบวนการลักพาตัวเด็กอาจเริ่มต้นจากบุคคลอื่น เช่น หัวหน้าองค์กรหรือผู้ลงมือกระทำการลักพาตัวเด็กเองก็ได้ เมื่อลักพาตัวเด็กมาได้แล้วแต่หาตัวผู้ซื้อไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายเด็กได้ จึงต้องอาศัยคนกลางในการติดต่อเพื่อเสนอขายเด็ก ลูกค้าจึงมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดภายหลังจากความผิดฐานลักพาตัวสำเร็จลงแล้ว ซึ่งกรณีนี้ลูกค้าจะไม่อยู่ในฐานะผู้ใช้หรือก่อให้กระทำความผิดแต่จะมีความผิดฐานอื่น

2.2.2 การติดต่อเป็นคนกลางระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง

การติดต่อเป็นคนกลางระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันดีในชื่อของเอเยนต์หรือนายหน้าหรือคนกลางนั่นเอง ในกระบวนการลักพาตัวบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายผู้ว่าจ้างหรือลูกค้า กับฝ่ายผู้รับจ้างซึ่งประกอบด้วยสมาชิกขององค์กร เพื่อแจ้งความประสงค์ของแต่ละฝ่าย เช่น หากว่าผู้ว่าจ้างมีใบสั่งกำหนดลักษณะของเด็กที่ต้องการอย่างใด เอเยนต์ก็จะติดต่อกับฝ่ายผู้รับจ้างให้ดำเนินการตามนั้น หรือหากว่าฝ่ายองค์กรลักพาตัวเด็กได้ดำเนินการลักพาตัวโดยที่มิได้มีการว่าจ้างมาก่อน กรณีนี้ก็ต้องอาศัยคนกลางในการเสนอขายเด็ก เอเยนต์หรือนายหน้าก็จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการลักพาตัว เอเยนต์อาจมีทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและมาเลเซีย²¹ ในบางครั้งหัวหน้าองค์กรอาจเป็นเอเยนต์เองด้วยก็ได้ แต่บางกรณีหากว่าผู้ว่าจ้างหรือลูกค้ารู้จักกันดีกับองค์กรลักพาตัวเด็กแล้ว กรณีนี้ก็จะไม่มีเอเยนต์หรือคนกลางเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการลักพาตัว

2.2.3 การรับจ้างและการวางแผนการ

ในกระบวนการลักพาตัวการรับจ้างและการวางแผนการ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ว่าจ้างหรือลูกค้ามีคำสั่งผ่านนายหน้าหรือติดต่อกับแก๊งค์เด็กโดยตรง เมื่อตกลงกันได้แล้วผู้รับจ้างหรือหัวหน้าองค์กรซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดจะทำหน้าที่เพียงตกลงแผนการ กำหนดตัวบุคคล เวลา หรือสถานที่กระทำความผิด คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการใช้เครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์ ยานพาหนะที่ทันสมัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้าน

²¹ “ขบวนการแก๊งค์เด็กสินค้านำออกไทยสู่มาเลเซีย,” สืบดาหิวจรณ์ หน้า 16.

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยไม่ได้ลงมือกระทำความผิดหรืออยู่ในเหตุการณ์กระทำความผิดด้วย²² และโดยปกติจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว จึงกระทำได้ยากลำบาก

2.2.4 การกระทำความผิด

หลังจากที่หัวหน้าองค์กรได้ตกลงกำหนดแผนการเรียบร้อยแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรไปกระทำการลักพาตัวเด็กตามที่ตนได้วางแผนการไว้ ซึ่งผู้กระทำแต่ละคนรู้หน้าที่ว่าตนต้องทำอะไรแล้วก็ดำเนินการตามหน้าที่นั้นเลย

ส่วนวิธีการที่ใช้ในการลักพาตัว ผู้ลงมือกระทำผิดจะอาศัยจุดอ่อนของเด็ก คือ หากเด็กยังเล็กไม่สามารถช่วยเหลือป้องกันตนเองได้และไม่มีคนดูแลเด็กอยู่ใกล้ ๆ ก็จะใช้ขนมหรือของเล่นเข้าไปตีสนิทหลอกล่อหรือล่อลวงเด็กไป บางครั้งก็ขับรดไปจนจួយเอาซึ่งหน้าหรืออาศัยความไว้วางใจของบิดามารดา ผู้ปกครองของเด็ก กล่าวคือ แสดงความรักและเอ็นดูเด็ก เมื่อบิดามารดาผู้ปกครองยินยอมให้อุ้มเด็กก็พาเด็กหนีไป หรือตามสถานเลี้ยงดูเด็ก ผู้มีหน้าที่เป็นคนดูแลหรือรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้กระทำความผิดเอง กล่าวคือ เมื่อเด็กคุ้นเคยกับตนก็อาศัยโอกาสที่บิดามารดา ผู้ปกครองนำเด็กมาฝากพาเด็กหนีไป แต่บางครั้งไม่ใช้วิธีการลักพาตัว เช่น ไปขอซื้อหรือรับตัวมาจากสถานค้าประเวณีหรือแหล่งสลัม ตลอดจนจนขอเด็กจากโรงพยาบาลหรือกรมประชาสงเคราะห์ หรือบิดามารดา ผู้ปกครองนำเด็กมาขายให้แก่องค์กรลักพาตัวเด็กเอง เป็นต้น²³

2.2.5 การดูแลเด็กชั่วคราวหลังการลักพาตัว

เมื่อลักพาตัวเด็กมาได้แล้วก็จะนำเด็กมาไว้ที่บ้านพัก ซึ่งเป็นแหล่งติดต่อระหว่างเอเยนต์ไทยกับเอเยนต์มาเลเซีย หรือผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าที่ต้องการเด็กจะมาดูแลเด็กที่บ้านพักนั้น ซึ่งบ้านพักนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตประเทศไทยและเป็นบ้านเช่า²⁴ มีคนดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด

²² เรื่องเดียวกัน , หน้า 17.

²³ สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์ : เอกสารเรื่องแก๊งลักเด็กข้ามชาติมาเลเซีย หน้า 3.

²⁴ “ขบวนการแก๊งลักเด็กสินค้าออกไทยสู่มาเลย์, ” สืบดาหิวจรรย์ หน้า 17.

จนกว่าเด็กจะถูกขายออกไป ตามปกติเด็กจะพักอยู่ที่บ้านนี้ประมาณ 2-3 วัน ก็จะถูกส่งตัวไปประเทศมาเลเซีย

2.2.6 การส่งตัวเด็กแก่ผู้ว่าจ้าง

หลังจากกระบวนการลักพาตัวสิ้นสุดลง ฝ่ายผู้รับจ้างมีหน้าที่นำตัวเด็กไปส่งให้แก่ผู้ว่าจ้าง ซึ่งหัวหน้าองค์กรจะเป็นผู้กำหนดว่าให้ส่งเด็กไปให้ ในวันเวลาและสถานที่ใดซึ่งถูกน้องหรือสมาชิกขององค์กรจะทำหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด ตามที่หัวหน้าองค์กรวางแผนการไว้

จากข้อมูลที่ได้รวบรวมพบว่า เส้นทางที่ใช้ลำเลียงเด็กเข้าประเทศมาเลเซีย มี 3 เส้นทาง คือ²⁵

1. ออกจากประเทศไทยที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา เข้ารัฐกลันตันโดยทางบกแล้วพาเด็กข้ามพรมแดนด้วยเรือจ้าง อาศัยการสัญจรไปมาของคนไทยและมาเลเซียทั้งสองฝั่งกลับเกลื่อนร่องรอย
2. ออกจากประเทศไทยที่จังหวัดสตูล แล้วพาเด็กเดินทางไปโดยเรือประมงไปขึ้นฝั่งที่รัฐเคดาห์ ซึ่งมีท่าเรือเรียงรายตลอดชายฝั่ง
3. ออกจากประเทศไทยที่จังหวัดตรัง แล้วไปขึ้นฝั่งที่รัฐเคดาห์โดยเรือประมง ทั้งสามวิธีที่กล่าวมานี้การตรวจสอบหาร่องรอยกระทำได้ยากลำบาก จึงทำให้อาชญากรเหล่านี้สามารถกระทำความผิดต่อไปได้เรื่อย ๆ เพราะมีความสะดวกสบาย มีความเสี่ยงต่อการถูกจับน้อย นอกจากนี้ การติดต่อประสานงานระหว่างตำรวจไทยกับตำรวจมาเลเซียยังมีน้อยเมื่อเกิดการกระทำความผิดขึ้นก็ทำให้การติดตามจับกุมไม่ต่อเนื่อง

2.2.7 อื่น ๆ

ถึงแม้ว่ากระบวนการลักพาตัวจะสิ้นสุดลงเมื่อนำตัวเด็กไปส่งให้แก่ผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าก็ตามแต่อาจมีผู้ที่เกี่ยวข้องนอกเหนือไปจากนี้ได้ เช่น ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรลักพาตัว ซึ่งอาจจะให้ที่พักหรือที่ซ่อนเร้นหรือแจ้งข่าวคราวต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการลักพาตัวอาจไม่มีผู้ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยก็ได้ เพราะอาจสิ้นสุดเมื่อส่งตัวเด็กให้ผู้ว่าจ้าง

²⁵ สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์: เอกสารเรื่องแก๊งลักเด็กข้ามชาติมาเลเซีย หน้า 3.

ส่วนวัตถุประสงค์ในการลักพาตัว อาจแบ่งได้ 2 กรณี คือ²⁶

ก. การลักพาตัวเด็กเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ภายในประเทศ กล่าวคือ ผู้กระทำผิดประสงค์ที่จะนำเด็กที่ถูกลักพาตัวมาเป็นเครื่องมือประกอบการกระทำความผิดอื่นของตน เช่น ใช้เด็กขนส่งยาเสพติด ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ขอบทาน โดยกระทำทารุณกรรมต่อเด็กจนบางครั้งทำให้เด็กกลายเป็นคนพิการ หรือเพื่อการค้าประเวณี

ข. การลักพาตัวเด็กเพื่อขายโดยส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งไปประเทศมาเลเซีย เพื่อนำไปใช้แรงงานหรือค้าประเวณี แต่บางส่วนรับไว้เป็นบุตรบุญธรรม²⁷ ทั้งนี้ เดิมชวามาเลเซียซื้อหรือขอเด็กไทยไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งต่างชื่นชมในความดีงามของเด็กไทย จนกระทั่งชวามาเลเซียรุ่นใหม่มีความต้องการที่จะเจริญรอยตามบ้างและความต้องการนี้มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นโอกาสให้กลุ่มอาชญากรแก๊งลักเด็กขยายข่ายงานออกไปอย่างกว้างขวางดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2.3 องค์การอาชญากรรมกับการลักพาตัว

อาชญากรรมเป็นปัญหาสากลที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและต่อความสงบสุขของมวลมนุษยชาติของทุกสังคมทั่วโลก โดยแตกต่างกันเพียงระดับของความถี่ ความรุนแรง และความสลับซับซ้อนเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอาชญากรรมมิติใหม่ ได้ปรากฏรูปแบบขึ้นในหลายลักษณะทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การค้ายาเสพติด การก่อการร้ายข้ามประเทศและอาชญากรรมที่มีการดำเนินการในลักษณะองค์กรอื่น ๆ รวมถึงองค์กรลักพาตัวด้วย

ในปัจจุบันนี้อาชญากรรมที่เกิดจากการร่วมมือกัน ในรูปแบบองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) นับวันจะเป็นปัญหาที่ยุ่ยากของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ เนื่องจากเป็นอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ที่มีความร้ายแรงและมีแนวโน้มที่จะทวีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และในที่สุดจะกลายเป็นอาชญากรรมที่ร่วมมือกันในระดับชาติซึ่งในขณะนี้องค์กรอาชญากรรมดังกล่าว

²⁶ เรื่องเดียวกัน , หน้า 2.

²⁷ “ขบวนการแก๊งลักเด็กสินค้าออกไทยสู่มาเลย์,” สืบดาหิวจรณ์ หน้า 16.

ได้มีการติดต่อร่วมมือกันในด้านการค้ายาเสพติด การพนัน การค้าของเถื่อน การค้าหญิงเพื่อการประเวณี แต่ที่ร้ายแรงที่สุดก็คือ การเริ่มเข้ามาดำเนินกิจการในการค้าเด็กโดยใช้วิธีการลักพาตัวซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ “แก๊งลักพาเด็ก” นั่นเอง เหตุที่องค์กรอาชญากรรมหันมาสนใจที่จะกระทำความผิดต่อเด็กหรือผู้เยาว์ ก็เนื่องจากเด็กหรือผู้เยาว์เป็นผู้อ่อนแอทางวุฒิภาวะ เด็กหรือผู้เยาว์จึงตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดได้โดยง่าย ยิ่งไปกว่านั้นองค์กรอาชญากรรมมีการดำเนินการที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนบางกลุ่มได้²⁸ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในด้านการเงิน ยาเสพติด โสเภณี การพนัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นับว่าเป็นรายได้หลักและสามารถทำให้อาชญากรรมดังกล่าวสามารถดำรงอยู่ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าความต้องการของประชาชนเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการดำเนินกิจการขององค์กรอาชญากรรมนั่นเอง

เป็นที่ทราบกันดีว่า ความผิดฐานลักพาตัวมีแนวโน้มว่าจะมีรูปแบบการดำเนินการเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organization of Crime) คือ มีผู้กระทำความผิดหลายคน มีการแบ่งหน้าที่กันทำทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การจัดองค์กรอย่างมีระบบและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีสายงานการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร โดยทั่วไปอาจแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้²⁹

ระดับที่ 1 คือ หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรรับผิดชอบในกิจการทั้งหมด ตามปกติเรียกว่า Boss มักมีเพียงคนเดียว หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด จะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จนกว่าจะได้มีการฟอกเงิน (Money Laundering) นั้นให้สะอาดแล้ว โดยมีกิจการหรืออาชีพสุจริตอื่น ๆ บังหน้า

ระดับที่ 2 คือ ผู้ช่วยเหลือหรือ Under Boss มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร การดำเนินงานและรายงาน ให้หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดทราบ

²⁸ Ramsey Clark, “Organized Crime : The Limited Empire,” in Crime in America, (Cassel & Company Ltd, 1970) , p.68.

²⁹ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, “การแก้ปัญหายาเสพติดโดยใช้มาตรการสมคบ ” สำนักงานปป.ส. 11 (มีนาคม - สิงหาคม 2537) : 29-30.

ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับคำสั่งหรือนโยบายในการกระทำคามผิดไปดำเนินการ

ระดับที่ 3 คือ หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฉนวนหรือ Buffer หรือ ตัวกลางคอยประสานงานระหว่างสมาชิกระดับสูงกับสมาชิกระดับต่ำ เป็นการป้องกันและปิดกั้น มิให้มีการสับสนไปถึงสมาชิกระดับสูงขององค์กร

ระดับที่ 4 คือ ระดับต่ำสุดหรือผู้ปฏิบัติการ หรือที่เรียกว่า Bottom ซึ่งสมาชิกของ องค์กรในระดับนี้ จะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งหรือแผนการที่หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่ เบื้องหลังการกระทำคามผิดได้สั่งหรือวางแผนการไว้ ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะจับกุมและดำเนิน คดีได้เฉพาะสมาชิกขององค์กรพวกนี้เท่านั้น

ในช่วงต้นได้ศึกษาถึงลักษณะขององค์กรอาชญากรรมและกระบวนการลักพาตัวแล้ว ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

1. เป็นหน่วยงานที่เริ่มจากหน่วยที่เล็กที่สุด คือ มีการร่วมมือระหว่างคนตั้งแต่สองคน ขึ้นไปจนกลายเป็นหน่วยงานใหญ่ในที่สุด จะเห็นได้ว่าในกระบวนการลักพาตัวจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องมากกว่าสองคนขึ้นไป โดยแต่ละแก๊งจะมีสมาชิกประมาณ 8 - 10 คน จึงถือได้ว่าในส่วนนี้ จัดเข้าลักษณะขององค์กรอาชญากรรมได้ เพราะมีการร่วมมือกระทำคามผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. มีโครงสร้างองค์กร คือ กำหนดตำแหน่งและหน้าที่ประจำตำแหน่ง มีการแบ่งงาน บังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น มีแบบแผนและกฎเกณฑ์ในการดำเนินงาน อีกทั้งมีการนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้อำนวยความสะดวกในการกระทำคามผิด ในการลักพาตัวหัวหน้าองค์กรซึ่งเป็น ผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำคามผิด จะทำหน้าที่วางแผนการต่าง ๆ หรือคอยประสานงานและ อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกขององค์กร มีระบบระเบียบในการทำงานและแบ่งหน้าที่กันทำ เป็นลำดับชั้นเช่นกัน
3. มีการควบคุมการดำเนินการในกิจการต่าง ๆ ขององค์กรไว้ที่ส่วนกลาง ทุกคน มีหน้าที่อย่างไรก็ต้องปฏิบัติไปตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกันในกระบวนการลัก พาตัวได้มีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจนแล้ว จะไม่มีการก้าวหน้าที่ซึ่งกันและ กัน หากมีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้น หัวหน้าองค์กรซึ่งคอยควบคุมการทำงานของกลุ่มที่อยู่ ที่ส่วนกลางจะเป็นผู้ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่นั้น ๆ เอง
4. มีข่ายงานที่ซับซ้อน เนื่องจากการดำเนินงานในองค์กรต้องกระทำโดยรวดเร็ว และปกปิดเป็นความลับ มีการประสานงานกันทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ กระบวนการ ลักพาตัวก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การกำหนดแผนการจะกระทำอย่างรวดเร็วและเป็นความลับ บุคคลภายนอกไม่อาจจะรู้ได้ รู้กันเฉพาะผู้ร่วมกระทำคามผิดที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงเท่านั้น อีกทั้งยังมีเครือข่ายโยงใยทั้งในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

5. มีการประกอบกิจการทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การพนัน การค้าสุราและอาวุธเถื่อน การจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น และเมื่อกิจการเหล่านี้มีรายได้และผลกำไรก็จะนำเงินดังกล่าวไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อที่จะทำให้อายุได้และผลกำไรดังกล่าวกลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมาย

กล่าวโดยสรุป ผู้เขียนมีความเห็นว่า การลักพาตัวเด็กถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมประเภทขององค์กรอาชญากรรม แต่เป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดเล็ก ยังไม่มีกิจการกว้างขวาง เช่นองค์กรค้ายาเสพติด แต่ในอนาคตข้างหน้าหากยังไม่มีมาตรการกฎหมายที่เหมาะสมและเพียงพอ ผู้เขียนเชื่อว่าองค์กรลักพาตัวจะขยายขยายงานได้ยิ่งใหญ่เช่นเดียวกับองค์กรค้ายาเสพติดนั่นเอง ซึ่งจะทำให้การปราบปรามเป็นไปได้อย่างยากลำบาก เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องใน การกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีลักษณะการดำเนินการเป็นการปกปิดเป็น ความลับอีกด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของ การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมที่มีบุคคลหลายคนเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจาก จะต้องพิจารณาถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลว่าจะต้องรับผิดชอบในฐานะใด เช่น ตัวการร่วม ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนแล้ว การเข้าร่วมกันกระทำความผิดของสมาชิกองค์กรอาชญากรรมยังถือ ได้ว่าเป็นความผิดขึ้นอีกความผิดหนึ่งต่างหาก เช่น การเข้าร่วมกันตามมาตรา 209, 210 และ 214 เป็นความผิดฐานอั้งยี่หรือช้องโจรซึ่งมีรูปแบบของอาชญากรรมในลักษณะพิเศษ กล่าวคือ มีลักษณะการดำเนินการเป็นการปกปิด ประกอบกับการที่กฎหมายกำหนดความรับผิด เนื่องจากลักษณะของการกระทำนั้นได้แสดงถึงพฤติกรรมและแนวโน้มต่อไปในทางที่จะเกิดความ ผิดร้ายแรงต่อไป ถึงแม้การกระทำนั้นจะยังไม่ได้ลงมือกระทำการ อันเป็นการใกล้ชิดกับวัตถุประสงค์ของผู้กระทำความผิดนั้นเลยก็ตาม ซึ่งความผิดในลักษณะดังกล่าว ทาง Common Law เรียกว่า เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นการเริ่มต้น (Inchoate Crime)³⁰ ความผิดดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นทันที เมื่อการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันแสดงให้เห็นว่ากำลังจะกระทำความผิดหรือร่วมกัน ตกลงใจที่จะกระทำความผิดฐานอื่น ๆ การตกลงกันดังกล่าวถือว่าเป็นก้าวแรกในการกระทำ

³⁰ Cross & Jones, Introduction to Criminal Law, 10 th ed. (London Butterworths, 1984), p.395.

ผิดต่อกฎหมายอันเป็นการเพียงพอที่กฎหมายจะกำหนดเป็นความผิดได้³¹

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้กระทำความผิดจะได้มีการแสดงเจตนาออกมาภายนอกแล้ว แต่ในความเป็นจริงพฤติการณ์นั้นได้ ย่อมเป็นการยากที่บุคคลภายนอกจะสามารถล่วงรู้ถึงพฤติการณ์ดังกล่าว นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมาย และยิ่งไปกว่านั้นเมื่อมีการพิสูจน์ความผิด การพิจารณาของศาลก็มักจะถูกศาลยกฟ้อง ทั้งนี้เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิดในการกระทำนั้นเอง ซึ่งเป็นผลให้ความผิดฐานอั้งยี่ ซ่องโจร มีการบังคับใช้น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่หากมีการพิจารณابังคับใช้กันอย่างจริงจังแล้ว จะเห็นได้ว่ามีพฤติกรรมที่เข้าข่ายเป็นความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวอยู่มาก

³¹George P. Fletcher , Rethinking Criminal Law . (Little ,Brown and Company, (Canada) Limited , 1978) , p.133.